

GASWINNING IN HET GRONINGEN GASVELD

Gas blijft de komende decennia in Nederland een belangrijke rol spelen. Er zijn breed gedragen afspraken gemaakt om een omslag te maken van fossiele naar duurzame energiebronnen. In het Energieakkoord is vastgelegd dat in 2023 16% van onze energie duurzaam moet zijn opgewekt. Dat betekent dat dan nog steeds 84% van onze energie uit fossiele bronnen komt. Aangezien aardgas minder vervuילend is dan andere fossiele bronnen, verwacht het Internationaal Energie Agentschap dat aardgas de komende decennia een belangrijke plek zal hebben in de transitieperiode naar een CO₂-neutrale energievoorziening.

Vanuit deze tijdshorizon is een stabiele gaswinning in Groningen van groot belang voor alle betrokkenen. Voor NAM om verantwoorde beslissingen te kunnen nemen over bedrijfsvoering en investeringen, voor de overheid om invulling te geven aan de nationale energie-agenda, maar ook om bewoners van het aardbevingsgebied perspectief te kunnen bieden. NAM wil en zal als betrokken en langdurig aanwezige partij in de regio, samen met anderen, bijdragen aan dat perspectief.

Ontwerpbesluit

In haar Winningsplan voor het Groningen Gasveld 2016 heeft NAM op basis van uitgebreide wetenschappelijke studies geconcludeerd dat een veilige en verantwoorde gaswinning mogelijk is. Op basis van dit Winningsplan heeft de Minister van Economische Zaken een ontwerpbesluit gaswinning geformuleerd.

NAM onderschrijft een aantal belangrijke onderdelen van het ontwerpbesluit. De looptijd van het besluit van vijf jaar – met een evaluatiemoment na twee jaar – biedt NAM een noodzakelijke basis om stabiliteit in de gaswinning te creëren. NAM heeft wel enkele kanttekeningen bij de motivering en praktische uitvoerbaarheid van specifieke onderdelen van het ontwerpbesluit. Omdat alle betrokken partijen baat hebben bij heldere en eenduidige afspraken over gaswinning voor de komende jaren, heeft NAM deze kanttekeningen verrat in een zienswijze met betrekking tot het ontwerpbesluit van de Minister.

Er is nu een goed beeld van de veiligheidssituatie in Groningen. Met kracht kan uitvoering worden gegeven aan het MeerJarenProgramma (MJP) van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG). De NCG voert de regie over het MeerJarenProgramma, NAM richt zich op haar rol als operator van het Groningen Gasveld, en het Centrum Veilig Wonen draagt zorg voor de uitvoering van het schadeherstel en bouwkundig versterken van woningen.

Een belangrijk element van het MJP is het bouwkundig versterken van woningen in het aardbevingsgebied. De huidige inzichten uit het studieprogramma geven aan dat de versterkingsopgave uitvoerbaar is in vijf jaar. De uiteindelijke omvang van deze opgave zal moeten blijken uit het inspectieprogramma van de NCG. Het belangrijkste is dat het programma onder regie van de NCG ongewijzigd doorgaat.

Naast bouwkundig versterken vormen productievolume en –verdeling en vlakke productie belangrijke pijlers voor een veilige gaswinning. Verschillende adviezen aan de Minister, waaronder dat van toezichthouder Staatstoezicht op de Mijnen, geven aan dat de huidige productiebeperking resulteert in minder aardbevingen.

NAM concludeert in haar Winningsplan dat een productie tot 33 miljard m³ veilig is. Het ontwerpbesluit van de Minister voorziet in een productieniveau tot 24 miljard m³ per

gasjaar, met mogelijkheden tot verhoging van de productie in geval van kou of technische problemen tot 31,5 miljard m³, hetgeen binnen de bandbreedte van het Winningsplan valt en door NAM derhalve veilig geacht wordt.

Schade-afhandeling

In de tien jaar tot de aardbeving in Huizinge in 2012, ontving NAM ongeveer 1.100 schademeldingen. Sinds 'Huizinge' kwamen er bijna 70.000 schademeldingen binnen. De NAM-organisatie was hiervoor niet toegerust. Hierop is besloten om vanaf januari 2015 schade-afhandeling op afstand van NAM te plaatsen in een professionele organisatie: het Centrum Veilig Wonen. In juni 2015 trad de NCG aan die regie voert over de bovengrondse maatregelen. Meer recent startten in het aardbevingsgebied arbiters om onafhankelijk en laagdrempelig geschillen te beslechten.

Van de bijna 70.000 schademeldingen die tot op heden zijn gemeld, wordt het grootste deel voortvarend afgerond, idealiter in de vorm van herstel van de schade. CVW is proactief bezig om het herstel van de schade snel uit te voeren.

Ondanks de lagere seismische activiteit is het aantal schademeldingen nog steeds relatief hoog. Daarnaast is gebleken dat veel (vooral recentere) schademeldingen worden beoordeeld als niet-aardbevingsgerelateerd (zogenaamde C-schades). Het aantal langer lopende zaken neemt hierdoor toe, omdat deze zaken veelal naar de contra-expertise en daarna eventueel de arbitrage gaan. Daarbij is ook veel debat over de vraag hoe aardbevingsgerelateerde schade zich precies onderscheidt van niet-aardbevingsgerelateerde schade. Het onderzoek naar schademeldingen in het buitengebied past reeds een nieuwe methodiek toe om dit onderscheid beter te onderbouwen.

Ook blijft sprake van schadegevallen waarbij andere (bijvoorbeeld sociaaleconomische) niet-aardbevingsgerelateerde factoren een rol spelen waar geen eenvoudige oplossing voor bestaat en die soms tot schrijnende situaties leiden. Deze situaties worden aangeduid als 'complex'; het betreft minder dan 1% van het totale aantal schademeldingen. De rol van de NCG en de Commissie Bijzondere Situaties in het vinden van gepaste oplossingen bij complexe schadegevallen is cruciaal.

Waarde voor de regio

De gaswinning heeft een grote impact op de bewoners die boven het Groningen Gasveld wonen. NAM is als operator van het Groningen Gasveld partij in de regio en wil daarom dat gaswinning ook meerwaarde biedt voor de regio.

Een van de manieren om meerwaarde te creëren is de verduurzaming van de regio. In de toekomst kan de regio Noordoost Groningen er baat bij hebben als iedereen in een energiezuinig huis woont. In 2014 werd een fonds van 125 miljoen euro in het leven geroepen voor bewoners met aardbevingsschade om te investeren in energiebesparende maatregelen aan hun woning, onder andere voor het installeren van zonnepanelen en het isoleren van hun woning. In maart 2015 hadden 8.300 bewoners gebruik gemaakt van deze regeling, waardoor Groningen nu de provincie is met de meeste particuliere zonnepanelen. Daarnaast maakt NAM afspraken met woningbouwcorporaties over het verduurzamen van huurwoningen op het moment dat ze bouwkundig worden versterkt.

Ook aan de kant van het bedrijfsleven wordt gewerkt aan het toekomstbestendig maken van de Groningse economie. NAM en de provincie Groningen hebben 97,5 miljoen euro

beschikbaar gesteld aan de Economic Board Groningen, waarmee een bijdrage wordt geleverd aan de toename van structurele werkgelegenheid en bedrijvigheid in het gebied.

Waarde en woningmarkt

NAM erkent dat gaswinningsgerelateerde aardbevingen impact hebben op het functioneren van de woningmarkt in Noordoost-Groningen en meer specifiek de waarde van individuele woningen kunnen beïnvloeden. Verschillende onderzoeken schrijven een gemiddeld lichte waardedaling van woningen in deze regio toe aan de aardbevingsproblematiek, zoals de in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken uitgevoerde onderzoeken van Ortec en CBS en het in opdracht van NAM uitgevoerde onderzoek van Atlas voor Gemeenten i.s.m. RUG en Erasmus Universiteit. Uit die onderzoeken blijkt bovendien dat het effect van de aardbevingsproblematiek zich lastig laat destilleren, fluctueert over tijd en mede afhankelijk is van waar een woning precies is gelegen. Andere berekeningen claimen dat sprake is van een aanzienlijker waardedaling als gevolg van de aardbevingsproblematiek (De Kam), maar op basis van methodieken die NAM niet juist acht.

Bewoners perspectief bieden voor de toekomst begint bij hun eigen huis. Voor bewoners is het belangrijk dat zij erop kunnen vertrouwen dat zij gecompenseerd worden voor waardedaling van hun woning. Ook moeten er mogelijkheden zijn voor mensen die graag weg willen.

Naast de productiebeperkingen met als doel minder aardbevingen, probeert NAM op verschillende manieren bij te dragen aan oplossingen voor woningeigenaren in het aardbevingsgebied:

- **Waarderegeling:** deze regeling compenseert bewoners bij verkoop van hun woning voor waardedaling als gevolg van aardbevingsproblematiek
- **Opkoopregeling:** regeling waarmee bewoners die weg willen hun woning onder specifieke voorwaarden kunnen verkopen. Onder leiding van NCG zijn voor een eerste proef 55 deelnemers in aanmerking gekomen voor deze regeling. Voor deze proef heeft NAM 10 miljoen euro beschikbaar gesteld.
- **Commissie Bijzondere Situaties:** onafhankelijke commissie voor bewoners die bij de bestaande maatregelen tussen wal en schip dreigen te vallen. NAM heeft hiervoor 15 miljoen euro ter beschikking gesteld. Op advies van deze commissie zijn inmiddels 23 woningen aangekocht als oplossing voor de meest problematische situaties.
- **Investerings** in de regio ten behoeve van leefbaarheid, duurzaamheid en economisch perspectief, met als doel om de woningmarkt in het aardbevingsgebied te stimuleren en de waarde van woningen te verhogen.

Het wegnemen van de impact van de aardbevingsproblematiek op het functioneren van de woningmarkt in Noordoost-Groningen wordt bemoeilijkt door het feit dat er in Noordoost-Groningen sprake is van een veelheid aan problemen die het functioneren van de woningmarkt negatief beïnvloeden, waaronder werkloosheid, demografische ontwikkelingen en achterstallig onderhoud aan woningen.

Onderzoek / onafhankelijkheid

NAM staat onverkort achter de wetenschappelijke studies die ten grondslag liggen aan haar Winningsplan. NAM is daarbij volledig transparant en maakt het studieprogramma voor iedereen toegankelijk op NAMplatform.nl.

NAM ziet graag een versnelling van initiatieven om tot een onafhankelijk kennisnetwerk te komen – publiek vertrouwen in de uitkomsten van onderzoek is essentieel. Als verantwoordelijk operator van het Groningen Gasveld, zal NAM daarnaast altijd zelf onderzoek blijven doen naar de risico's van gaswinning. Dit is een vereiste in de Mijnbouwwet en in lijn met de aanbevelingen van de Onderzoeksraad Voor Veiligheid.

Afsluitend

De gaswinning in Groningen stelt de maatschappij en NAM voor een aantal dilemma's. Eén van die dilemma's is de discussie over veiligheid in het aardbevingsgebied. Enerzijds is veiligheid verwoord door de Commissie Meijdam, die stelt dat wonen in Groningen net zo veilig moet zijn als elders in Nederland en daarvoor heldere criteria heeft geformuleerd. Deze definitie is overgenomen door de Minister en wordt daarom door NAM gehanteerd in haar Winningsplan. Anderzijds is veiligheid een gevoel dat bewoners hebben die aardbevingen ervaren en, soms herhaaldelijk, schade aan hun woning hebben. De verschillende definities van veiligheid maken het maatschappelijk debat over gaswinning ingewikkeld.

NAM benadrukt dat het als operator van gasveld en als betrokken partij in Groningen haar verantwoordelijkheid neemt in de regio. Dat kan het beste als de betrokken partijen gezamenlijk inzetten op stabiele gaswinning en er voor een langere periode afspraken worden gemaakt over veilige en verantwoorde gaswinning.

Voor een uitgebreid overzicht van informatie over gaswinning, aardbevingen, schade, versterken en leefbaarheid verwijzen we graag naar NAMplatform.nl.

Assen, augustus 2016